

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕН ІВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГЕНДЕРНА ПЕДАГОГІКА

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Дошкільна освіта»
Спеціальність А2 Дошкільна освіта
Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 26.08.2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Гендерна педагогіка
Викладач(-і)	Потапчук Тетяна Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти
Контактний телефон викладача	0687591440
Е-mail викладача	tetiana.potapchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні (онлайн) консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є визначення та категорії гендерної педагогіки: гендерне виховання, гендерна освіта, гендерний вимір в освіті; сутність понять гендерної соціалізації.</p> <p>У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на засвоєнні знань із таких питань: предмет і завдання гендерної педагогіки; основні етапи розвитку жіночої освіти; методи діагностики гендерної культури студентів; внесок видатних педагогів минулого (як вітчизняної, так і світової педагогіки) у розробку гендерної теорії, їх основні ідеї та праці з цієї тематики; специфіка розвитку національної освіти, національної педагогічної думки; основні тенденції розвитку сучасної вітчизняної педагогіки та можливості впровадження принципів гендерно-чутливої педагогіки в Україні.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є засвоєння знань про розвиток гендерної ідентичності та соціалізації і вплив на них різних інститутів суспільства, про специфіку гендерних відносин.</p> <p><u>Основні цілі</u> вивчення дисципліни: ознайомити студентів із основами гендерної педагогіки заради розуміння гендерних стереотипів та сприяти формуванню педагогічних знань, умінь, навичок, необхідних для студентів у їхній майбутній професійній діяльності вихователя.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Інтегральна компетентність:

ІК: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосовування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові компетентності):

- КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.
- КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.
- КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.
- КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.
- КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання:

- ПР-03. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами.
- ПР-05. Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.
- ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.
- ПР-13. Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.
- ПР-16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.
- ПР-17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

Загальні компетентності (за професійним стандартом)

- ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).
- ЗК.05. Здатність до творчого пошуку і реалізації нових ідей, до самопрезентації

результатів своєї професійної діяльності; здатність до керування власним життям і кар'єрою, планувати й управляти культурними і соціальними проектами, критично мислити (підприємницька компетентність).

Професійні компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)

B2.1. Здатність до ефективної співпраці та комунікації в професійній діяльності.

B2.2. Здатність залучати учасників освітнього процесу на засадах партнерства та взаємної відповідальності.

B2.3. Здатність до командної взаємодії.

5.Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12/4
семінарські заняття /практичні/лабораторні	18/6
Самостійна робота	60/80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий
V	A2 Дошкільна освіта	III	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість год.		
	лекції	заняття	сам.роб.
Тема1.Вступ. Предмет та задачі курсу гендерної педагогіки. Гендерна освіта та гендерне виховання як соціально-психологічна та педагогічна проблема.	2/2	4/-	10/14
Тема2.Гендерна ідентичність та її формування.	2/-	2/2	10/14
Тема3.Гендерні ролі та соціалізація.	2/2	4/-	10/12
Тема 4.Гендер і спілкування. Гендерний конфлікт.	2/-	42	10/14
Тема 5.Гендерні стереотипи та гендерна диференціація в системі освіти. Виявлення гендерних стереотипів у системі навчання.	2	2/-	10/12
Тема 6. Гендерний підхід в системі освіти. Методика гендерної соціалізації. Можливості впровадження принципів гендерно чутливої педагогіки в Україні.	2	4/2	10/14
ЗАГ.:	12/4	18/6	60/80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	З урахуванням Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://surl.li/sehlg1 Вид контролю: залік. Підсумкова оцінка: за роботу на практичних заняттях – 90 балів; С/р – 10 балів. Разом – 100 балів.
Вимоги до письмових робіт	Проводяться у тестовому режимі в системі дистанційного навчання університету https://d-learn.pnu.edu.ua . Оцінюються за 100-бальною шкалою.
Семінарські заняття	Семінарські та практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань, в т.ч. завдань самостійної роботи.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань, пройдене тестування, створення власного контенту за допомогою застосунків.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік, Форма здачі – за поточними оцінками.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: проводяться в системі дистанційного навчання університету <https://d-learn.pnu.edu.ua>. Оцінюються за 100-бальною шкалою..

Академічна доброчесність:

Загальні морально-етичні принципи, правила поведінки, академічну доброчесність учасників освітнього процесу Карпатського національного університету, регламентує низка нормативних документів, а саме:

- Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція)
- Положення про запобігання академічному плагіату (нова редакція).
- Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
- Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”.

Ознайомитися з переліченими положеннями та документами можна за адресою:

<https://surl.li/ysmxa>

Відвідування занять: порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти

визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.li/yqibbb>).

Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://surl.li/sehlg1>).

Неформальна освіта: згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.lu/fkxdkf>) зараховуються результати неформальної освіти в залежності від кількості годин та тем, які повинні відображати матеріал практичних занять. Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках НД освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

8.Рекомендована література

1. Дашковська О. Гендерна рівноправність в історичному ракурсі. Вісник Академії правових наук України. 2019. 4 (31). С.24-32.
2. Жінки і чоловіки в Україні. Гендерна статистика. К.: Гендерне бюро, Проект «Гендер у розвитку» ПРООН, 2018.
3. Мельниченко О.В. Гендерні аспекти розвитку особистості майбутнього фахівця у вищому навчальному закладі. Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки», 30 (323). Черкаси, 2019. С.124-129.
4. Мельниченко О.В. Традиції гендерного виховання в українській етнопедагогіці та проблеми розвитку особистості у вищій школі. Проблеми освіти: збірник наукових праць. Вип.84. Житомир-Київ, 2016. С.236-239.
5. Мельниченко О.В. Гендерна педагогіка як елемент змісту професійної підготовки викладача вищої школи. Матеріали міжнародної конференції «Розвиток професіонала і професіоналізму: теорія і практика: Збірник статей. Черкаси: FLP Gordienko E.I, 2018. С.221-224.
6. Мельниченко О.В. Руйнування гендерних стереотипів як елемент толерантності сучасної культури. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції 21 листопада 2017 р. К., 2017. С.78-82.
7. Руденко Н.В. Впровадження гендерного підходу в систему вищої освіти. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальній школі. 2019. С. 149 -157.
8. Ткалич М. Гендерна психологія. Академія. 2018. 256 с.

Викладач: доктор пед. наук, професор
кафедри теорії та методики
дошкільної і спеціальної освіти

Тетяна ПОТАПЧУК